

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN ÖZYETERLİK VE BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ YETERLİLİĞİNİN İNCELENMESİ

Şenay Koparan*, Füsun Öztürk*, Nimet Haşıl Korkmaz*

*Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü

Özet

Bu araştırmanın amacı Beden Eğitimi Öğretmenlerinin özyeterlikleri ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliğinin yaş, cinsiyet, çalışma yılı, medeni hal değişkenlerine göre karşılaştırılması olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, Beden Eğitimi ve Spor hizmet içi eğitim seminerine katılmış olan 125 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri oluşturmaktadır. Beden Eğitimi Öğretmeni öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi amacıyla Arslan (2007) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Yeterlilik Ölçeği ve özyeterlik algılarını belirlemek amacıyla ise Çapa ve arkadaşlarınca (2004) geliştirilen Öğretmen Özyeterlik Ölçeği uygulanmıştır. Verilerin analizinde, SPSS “13.0” istatistik programında iki grup arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla Mann-Whitney U testi, ikiden fazla gruplar arasındaki farklılığı değişkenlere göre incelemek için Kruskal Wallis testi ve değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson Korelasyon Katsayısı testleri ile değerlendirilmiştir. İstatistiksel karşılaştırmalarda anlam seviyesi $p < .05$ olarak alınmıştır. Sonuç olarak Beden Eğitimi Öğretmenlerinin yeterliği ve özyeterlilik puanlarının cinsiyet değişkenine göre yapılan karşılaştırılmasında; istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunmazken; yaş değişkenine göre beden eğitimi öğretmen yeterliliğinde ve özyeterlilik algı puanlarında istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunmuştur. Öğretmenlerin çalışma yılı değişkenine göre de beden eğitimi öğretmen yeterliliğinde istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca özyeterlilik puanı ile beden eğitimi öğretmen yeterlilik puanı arasında aynı yönde pozitif bir ilişki ($r = .439$, $p < 0.01$) bulunmuştur. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin meslekte geçirdikleri çalışma yılına göre beden eğitimi öğretmen yeterliliğinin yükseldiği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Beden Eğitimi Öğretmen Yeterliliği, Özyeterlilik.

INVESTIGATION OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' SELF-EFFICACY AND PHYSICAL EDUCATION TEACHER EFFICIENCY

Abstract

The purpose of this survey has been determined as the comparison of the Physical Education Teachers' self-efficacy and Physical Education Teacher efficiency according to age, gender, year of study, marital status variables. The samples of this survey are formed by 125 Physical Education and Sports Teachers who have attended in Physical Education and Sports in-service training seminar. With the intention to determine the teacher efficiency of the Physical Education Teacher, the Physical Education Efficiency Scale developed by Arslan (2007) and to determine the self-efficacy perception, Teacher Self-Efficacy scale developed by Çapa and his friends are applied. In data analysis, to investigate the differences between the two groups in SPSS “13.0” statistics programme, Mann Whitney U test, to investigate the differences between more than two groups according to variables, Kruskal Wallis test and to investigate the relations between the variables, Pearson Correlation Coefficient test are used. In statistical comparisons the significance level is taken as $p < .05$. As a result, in comparison of the efficiency and self-efficacy scores of the Physical Education Teachers according to gender variables; statistically no significant difference was found, in physical education teacher efficiency and self-efficacy perception scores according to the age variables, a significant difference was found in statistical level. Also according to the year of study variable of the teachers, a significant difference was found in physical education teacher efficiency. Besides in the same direction, a positive correlation ($r = .439$, $p < 0.01$) between the efficacy score and physical education teacher efficiency score was found. As a result, it is determined that physical education teacher efficiency according to the teachers' working years spent in profession has increased.

Key words: Physical Education, Sport, Physical Education Teacher Efficiency, Efficacy.

GİRİŞ

Öğretme evrensel bir uğraştır. Anne, babalar çocuklarına, işverenler işçilerine, antrenörler sporcularına ve öğretmenler öğrencilerine bir şeyler öğretir. Bir meslek olarak öğretme işini yapan öğretmenler için bir öğretici olarak sorumluluklarını yerine getirmesinde dikkat etmesi gerekenler konusunda mevcut standartlar vardır. Bu standartların uygulanma düzeyi ise oldukça önemlidir (1). Bu standartların neler olduğu ve uygulanış şekli ülkelere ve toplumlara göre farklılıklar göstermektedir. Ancak istenilen her zaman için en iyi öğretimi gerçekleştirecek ortamı ve insan gücünü oluşturmaktır. Öğretmenlik mesleği diğer mesleklerde olduğu gibi kesin çizgilerle sınırları ve kuralları belirlenebilecek bir meslek değildir. Evrensel bazı kuralları olmakla birlikte, bütün toplumlar ve farklı bütün ülkeler için kullanılabilir belirlenmiş standartları bulunmamaktadır (2).

Ülkemizde de öğretmenlik mesleğindeki bu standartları belirlemede mesleki yeterlik çalışmaları yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen ve yüksek öğretim kurumları temsilcilerinden oluşturulan “Öğretmen Yeterlikleri Komisyonu”na öğretmenlik yeterlikleri belirlenmiş ve yayınlanmıştır. Çalışmada öğretmen yeterlik alanlarından; genel kültür ve özel alan boyutları genel olarak belirlenmiş ve öğretim sürecinde nasıl kullanılacağı ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Öğretmenlerin eğitime-öğretme (pedagojik formasyon) yeterlikleri ise, 14 ana yeterlik alanında 206 alt yeterlik olarak ayrıntılı olarak ortaya konulmuştur (3).

Günümüzde öğretmenlik mesleğinin özel uzmanlık gerektiren alt boyutlarından birisi de Beden Eğitimi Öğretmenliğidir (4). Beden eğitim öğretmenlik mesleğinde teorik bilginin yanında uygulamalı öğretim daha önemli yer tutar. Beden eğitimi öğretmenlerinin sınıfta gerekli öğretmenlik rollerini yeterince yapamadıkları, öğrencilerle iletişimde çeşitli sorunlarla karşılaştıkları, öğretim yöntem ve tekniklerini yeterli düzeyde kullanamadıkları, öğrenme-öğretme faaliyetini ölçme-değerlendirmede gerekli niteliklere objektif, tutarlı, geçerli ve güvenilir ölçme-değerlendirme yapamadıkları, okul-çevre-aile-öğrenci bağlantısını kuramadıkları, öğrencileri araştırıcılığa yönlentemedikleri önemli bir sorun olarak göze çarpmakta ve bu öğretmenlik mesleğine ilişkin önemli bir prestij kaybını ortaya çıkarmaktadır (5, 6). Bu nedenle, bir beden eğitimi öğretmeninde bulunması gereken yeterliliklerin belirlenmesi, öğretmen, öğrenci ve eğitim-öğretim açısından büyük önem taşımaktadır. Nitelikli bir eğitimi ancak iyi eğitilmiş ve mesleki beceriye ulaşmış öğretmenler yapar. Öğretmen, eğitim sürecinin değişkenlerinden biridir. Ancak sürecin nitelik ve niceliğini planlayan, uygulamayı yöneten ve ürünü değerlendiren yönleriyle öğretmenin yeterlikleri, eğitim ürününde bağımsız değişken rolü oynar (7).

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirmeleri, onların iyi eğitim almalarının yanısıra, öğretmenlik görevini ve gereken sorumluluklarını yerine getirebileceklerine olan inançları ile de doğrudan ilişkilidir (8). Öz-yeterlik inancı, Bandura'nın, sosyal öğrenme kuramında merkezi bir öneme sahip kavramlarından birisidir ve “bireylerin belli bir performansı göstermek için gerekli olan etkinlikleri ve eylemleri organize edip, bunları başarılı bir biçimde gerçekleştirebilme kapasitelerine ilişkin inancı” olarak tanımlanmaktadır (9). Bireylerin sahip oldukları yeterliklerini amaçları doğrultusunda ne kadar başarılı bir biçimde kullanabileceklerine ilişkin yargıları, Bandura (1977) tarafından “Öz-Yeterlik İnancı” (Self-Efficacy Beliefs) olarak kavramlaştırılmıştır (10). Bu anlamda Öğretmen özyeterliliği ise; öğretmenlerin öğrenme ve öğretme sürecini başarılı bir şekilde uygulayabilmeleri ve öğrenci davranışlarını değiştirebilmeleri için gereken yeterlikleri hakkındaki inançları olarak tanımlanabilir (11). Denzine ve Arkadaşları (2005)'na göre

öğretmen özyeterliği, öğretmenlerin öğrencilerinin öğrenme başarılarını yükseltmek için sahip olmaları gereken kendi beceri ve yetenekleri ile ilgili algıları olarak açıklarken (12)benzer biçimde Brouwers ve Tomic (2003)'de öğretmen özyeterliğini, öğretmenlerin öğrencilerinin başarılarını etkileyebilme kapasiteleri hakkındaki öğretmen inançları olarak açıklamışlardır (13).

Beden eğitimi öğretmenin hareket eğitimi sürecinde öğrencilerle birebir ilişki kurması, öğrenciye fiziksel, bilişsel, duyuşsal açıdan destek vermesi, fiziksel görünüm ve sağlıklı yaşam konusunda örnek olması gereken bir öğretmen olduğu düşünüldüğünde; etkili ve başarılı bir eğitim-öğretim sürecini gerçekleştirebilmesinin özyeterlik ve beden eğitimi öğretmenliği yeterliklerine bağlı olacağı söylenebilir. Bu açıdan planlanan bu araştırma hizmet içi eğitim seminerine katılmış olan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin özyeterlik ve beden eğitimi öğretmenliği yeterliklerini çeşitli değişkenlere göre incelemeyi amaçlamıştır.

ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICATION)

Ülkemizde öğretmen ve öğretmen adaylarının özyeterlik algılarına yönelik çeşitli araştırmalarda farklı branş öğretmenlerinin özyeterlik düzeylerinin belirlendiği ve farklı değişkenler açısından özyeterlik inançlarının nasıl değiştiğinin incelendiği görülmektedir. Ancak Beden Eğitimi Öğretmenleri ile çalışılmış bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırma , Beden Eğitimi Öğretmenlerinin özyeterlik düzeylerinin tespiti ve beden eğitimi öğretmenliği yeterlik düzeyleri ile birlikte ele alarak çeşitli değişkenlere göre incelemesi nedeniyle literatüre katkı sağlaması bakımından önemlidir.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Araştırmaya değişik illerde görev yapan ve hizmet içi eğitim seminerine katılan 32 bayan ve 93 erkek olmak üzere toplam 125 beden eğitimi öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. Yaş ortalaması bayanlarda 37.8 ± 8.7 ,erkeklerde $34.3 (\pm 6.7)$ dır. Çalışma yılı ortalaması ise bayanlarda $11 (\pm 6.6)$, erkeklerde $14.2 (\pm 8.2)$ 'dir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler, kişisel bilgi formu, Beden Eğitimi Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği (BEÖ-YÖ) ve Öğretmen Özyeterlik Ölçeği(ÖÖYÖ)aracılığıyla toplanmıştır.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerini belirlemek amacıyla Aslan(2000)tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır(14)100 maddeden oluşan bu ölçek 5 dereceli Likert tipinde olup *KMO* (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri 0.884, *Bartlett Testi* 15584.779 ve *Cronbach Alpha* iç tutarlılık katsayısı 0.96 olarak bulunmuştur. BEÖ-YÖ, mesleki yeterlilikleri, genel kültür, meslek bilgisi ve özel alan bilgisi olmak üzere 3 ana başlık altında değerlendirmektedir. Alınan puanlar;100-149 çok yetersiz,150-249 yetersiz,250-349 az yeterli,350-449 yeterli ve 450-500 çok yeterli olarak değerlendirilmektedir.

Öğretmenlerin özyeterlik algılarını belirlemek amacıyla ise Aydın ve arkadaşlarınca (2004) geliştirilen Öğretmen Özyeterlik Ölçeği uygulanmıştır (15). Öğretmen Özyeterlik Ölçeği 9’lu likert tipi bir ölçek olup alınan puanlar; 24-88 düşük, 89-153 orta ve 154-216 yüksek olarak değerlendirilmektedir. 24 maddeden oluşan özgün ölçek üzerinde yapılan faktör analizi sonucunda, üç faktörlü bir yapıya ulaşılmıştır. Üç faktörlü yapı 24 maddelik özgün formun toplam %54’lük varyansını karşılamaktadır. Bu faktörlere ait yük değerleri ise, .60 ile .85 arasında değişmektedir. Özgün formun yapı geçerliği sonuçlarına göre, “öğrenci katılımı”, “öğretim stratejileri” ve “sınıf yönetimi” boyutlarından olmak üzere 3 alt ölçek belirlenmiştir.

İstatistiksel Analiz

Verilerin analizinde, SPSS “13.0” istatistik programında iki grup arasındaki farklılıkları incelemek amacıyla Mann-Whitney U testi, ikiden fazla gruplar arasındaki farklılığı değişkenlere göre incelemek için Kruskal Wallis ve değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla Pearson Korelasyon Katsayısı testleri kullanılmıştır. İstatistiksel karşılaştırmalarda anlam seviyesi $p < .05$ olarak alınmıştır.

BULGULAR

Araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin özyeterlik ortalamaları erkeklerde 174.2 (± 17.2) bayanlarda 176.7 (± 18), Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği ortalamaları erkeklerde 384.9 (± 51) bayanlarda 396.6 (± 58.6) olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerinin özyeterlikleri ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliğinin cinsiyet, yaş, çalışma yılı, medeni hal değişkenlerine göre karşılaştırılması ile ilgili bulgular 1-5 numaralı tablolarla gösterilmiştir.

Tablo-1 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarının Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	%	Sıra ortalaması	U	p
Özyeterlik Puanı	Erkek	93	73.8	61.73	1369.500	.502
	Bayan	32	25.4	66.70		
Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği	Erkek	93	73.8	62.73	1463.000	.887
	Bayan	32	25.4	63.78		

Tablo 1’ de Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin cinsiyet değişkenine göre özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarının yapılan karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo-2 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin yaş değişkenine göre özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarının Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılması

Yaş	n	%	Sıra	df	p
-----	---	---	------	----	---

		ortalaması					
Özyeterlik Puanı	25-30	25	19.8	37.68	4	.002	
	31-36	37	29.4	64.23			
	37-42	30	23.8	71.28			
	43-48	21	16.7	68.43			
	48-53	12	9.5	81.75			
Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği	25-30	25	19.8	41.80	4	.020	
	31-36	37	29.4	64.05			
	37-42	30	23.8	71.30			
	43-48	21	16.7	68.90			
	48-53	12	9.5	72.83			

Tablo 2' de Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş değişkenine göre özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarının yapılan karşılaştırılmasında; istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunmuştur ($p < .01$ ve $p < .05$).

Tablo-3 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin medeni hal değişkenine göre özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarının Mann-Whitney U testi ile karşılaştırılması

	Medeni hal	n	%	Sıra ortalaması	U	p
Özyeterlik Puanı	Evli	101	80.2	64.55	954.000	.182
	Bekar	23	18.3	53.48		
Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği	Evli	101	80.2	61.30	1040.000	.435
	Bekar	23	18.3	67.78		

Tablo 3' de Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin medeni hal değişkenine göre özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarının yapılan karşılaştırılmasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo-4. Beden Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalışma yılı değişkenine göre özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarının Kruskal-Wallis testi ile karşılaştırılması

		n	%	Sıra ortalaması	df	p
Özyeterlik Puanı	Çalışma Yılı					
	1-5 yıl	8	6.3	37.06	4	.070
	6-10 yıl	40	31.7	59.84		
	11-15 yıl	31	24.6	59.05		
	16-20 yıl	20	15.9	76.93		
20 yıl ve yukarısı	26	20.6	69.85			
Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği	1-5 yıl	8	6.3	23.25		
	6-10 yıl	40	31.7	58.50		

11-15 yıl	31	24.6	70.15	4	.012
16-20 yıl	20	15.9	70.25		
20 yıl ve yukarısı	26	20.6	68.06		

Tablo 4’ de Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin çalışma yılı değişkenine göre özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarının yapılan karşılaştırılmasında Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanında istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunmuştur ($p<.05$).

Tablo-5. Beden Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş, çalışma yılı özyeterlik algı özyeterlik algı ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanlarına ilişkin Korelasyon ve “p” Değerleri.

r	Çalışma Yılı	Özyeterlik	Beden Eğitimi Öğretmenlik Yeterliliği
Yas	r= 860 p< 0.01	r= 307 p< 0.01	r=265 p< 0.01
Çalışma Yılı		r= 292 p<0.01	r=286 p< 0.01
Özyeterlik Algısı			r= 439 p< 0.01

Tablo 5’de Beden Eğitimi öğretmenlerinin yaşları, çalışma yılı, özyeterlik, Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği arasındaki ilişkiler incelendiğinde; yaş ile çalışma yılı arasında aynı yönde pozitif bir ilişki ($r= 860$ $p< 0.01$), yaş ile özyeterlik arasında aynı yönde pozitif bir ilişki ($r= 307$ $p< 0.01$), yaş ile Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanları arasında aynı yönde pozitif bir ilişki ($r= 265$, $p< 0.01$), çalışmayılı ile özyeterlik arasında aynı yönde pozitif bir ilişki ($r= 292$ $p< 0.01$), çalışma yılı ile Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanları arasında aynı yönde pozitif bir ilişki ($r= 286$, $p< 0.01$) ve özyeterlik ile Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanları arasında aynı yönde pozitif bir ilişki ($r= 439$, $p< 0.01$) bulunmuştur.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSION AND CONCLUSSION)

Araştırmamıza katılan Beden eğitimi öğretmenlerinin özyeterlik ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanları envanter protokollerine göre değerlendirildiğinde; erkeklerde 174.2 (± 17.2) bayanlarda 176.7 (± 18) ile arzu edildiği gibi “yüksek” özyeterlik puanına sahip olduğunu ancak erkeklerde 384.9 (± 51), bayanlarda 396.6 (± 58.6) ile “yeterli” seviyede Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliği puanına sahip olduğu belirlenmiştir. Yine yaş değerleri dikkate alındığında öğretmenlerin, %29.4’nün 31-36 yaş arasında, %23.8’ nin 37-42 yaşları arasında olduğundan ve orta yaş grubunda kabul edilebilir. Mesleki deneyim açısından ise % 31.7’ sinin 6-10 yıl, % 24.36’ sının 11-16 yıl ile tecrübeli bir grup olduğu görülmektedir.

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin yeterliği ve özyeterlilik puanlarının cinsiyet değişkenine göre yapılan karşılaştırılmasında; istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunmazken; yaş değişkenine

göre beden eğitimi öğretmen yeterliliğinde ve özyeterlilik algı puanlarında istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunmuştur. Öğretmenlerin çalışma yılı değişkenine göre de beden eğitimi öğretmen yeterliliğinde istatistiksel düzeyde anlamlı fark bulunmuştur.

Roth (2005) 48 sınıf öğretmeni üzerinde yaptığı araştırmasında öğrencilerin beden eğitimi aktivitelerine katılımının artışında öğretmen özyeterliliğinin rolü incelenmiş ve araştırma sonucunda öğretmenlerin kendi yeteneklerine olan inançları ile özyeterlilik algı düzeylerinin aktivitelerine yön verdiği belirlenmiştir(16).

Beden Eğitimi öğretmenleri ile yapılan bir çalışmada ise öğretmenlerinin cinsiyetlerine, yaşlarına, spor branşlarına ve çalışma yılı değişkenlerine göre özyeterlilik algı ve sosyal fiziksel kaygı puanları ile yapılan karşılaştırmalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır(17). Beden eğitimi öğretmen adayları olan üniversite öğrencileri ile yapılan iki ayrı çalışmada çeşitli değişkenlere göre öğretmen özyeterlilik algı puanları incelenmiş, puan ortalamaları yüksek bulunurken, cinsiyet, spor türü, genel not ortalaması ve sınıflara göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir (18, 19). Yapılan bazı çalışmalarda (20,21,22,23,24,25,26,27,28) da bu çalışmada olduğu gibi cinsiyetin öz yeterlilik algıları üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca bu çalışmada, yaş ile çalışma yılı , özyeterlilik ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliliği puanları arasında, çalışma yılı ile özyeterlilik ve Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliliği puanları arasında ve özyeterlilik ile Beden Eğitimi Öğretmeni yeterliliği puanları arasında aynı yönde pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Beden eğitimi öğretmenleri ile yapılan diğer bir çalışmada özyeterlilik algısı ile sosyal fiziksel kaygı puanı arasında farklı yönde orta düzeyde bir ilişki ($r = -.254$, $p < .05$) bulunmuştur. Bu sonuç, beden eğitimi öğretmenleri derslerde genellikle bedenini kullanmak ve hareketleri öğrencilere göstererek öğretmek durumunda olmaları ve fiziksel aktivitede bulunmaları nedeniyle sosyal fizik kaygıları ile özyeterlilik algıları arasında negatif bir ilişkinin ortaya çıktığı şeklinde yorumlanmıştır(17).

Yeterlilik inançları bireylerin düşünme biçimlerini, problem çözme becerilerini ve duygusal tepkilerini etkiler. Öz yeterliliğe istenen düzeyde sahip olmayan bireyler, olayların görüldüğünden zor olduğunu düşünür ve her şeye dar bir görüş açısından bakar, karşılaştıkları problemleri de çözemezler. Fakat öz yeterliliği yüksek olan bireyler zor işlerde ve olaylarda rahatlık duygusu içinde daha güvenli ve güçlü olurlar(29). Herhangi bir konuda öz yeterlilik algısı yüksek olan insanlar, daha başarılı olmakta ve sonuca daha kısa zamanda ulaşma becerisi göstermektedirler(28).Araştırmada elde edilen özyeterlilik ve mesleki yeterlilik arasındaki pozitif ilişki de bu görüşleri desteklemektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı ÖYGM (2009)'e göre öğretmen yeterliliği, öğretmenin her bir ana görev kapsamında, işlem karakterinde, kendi içinde bütünlüğü olan, meslek içinde tekrarlanan, daha alt işlem basamaklarına ayrılabilen, başkalarıyla bir araya gelerek farklı görevlerin yapılmasını sağlayan, süresi tam olarak belirlenmese de dakikalarla sınırlı bir zaman diliminde yapılabilen, gerektiğinde bir başkasına devredilebilir nitelikte olan, alt görevleri anlatacak şekilde belirlenmiştir(30). Öğretmenlerin, öğrenme ve öğretme faaliyetlerinin başarılı olması açısından çok önemli olan yeterlilik duygusunun, eğitim ortamında öğretmenin başarısını etkileyen ve öğretmenin sahip olması gereken diğer özellikler göz önüne alınarak farklı değişkenlerle ilişkisinin de incelenmesi yararlı görülmektedir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Gordon, T. (1996). Etkili Öğretmenlik Eğitimi, Çev: Aksay, Ankara, Sistem Yayıncılık.
2. Gelen İ., Özer B. 2008. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt/Volume: 5 ♦ Sayı/Issue: 9).
3. MEB. 2002. Öğretmen Yeterlikleri Taslağı. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.
4. Salman, M.(2007). Beden eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelim. 5.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyum Kitabı, Adana, 19
- 5 Arslan C, Mendeş B. 2002. Orta Dereceli Okullarda Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrencilerin İlgi ve Tutumlarının Araştırılması (Elazığ Örneği). Ege Üniv., Performans Dergisi, 8(1-2); 30-47.
- 6 Çoban B, Turan M. 2004. Öğrenci Görüşlerine Göre İdeal Beden Eğitimi Öğretmeninin Nitelikleri: Ölçek Geliştirme Çalışması. F.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi.
7. Bilgen N. 1998. Öğretmen ve Eğitimi. Milli Eğitim Dergisi. Sayı:137, s. 61–62.
8. Yılmaz, M., Köseğlü, P. Gerçek, C. & Soran, H. (2004). Öğretmen Öz-yeterlik İnancı. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, 58-67, 5.
9. Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Prentice-Hall (Englewood Cliffs, N.J.) Book (ISBN 013815614X).
10. Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84, 191 - 215.
11. Şahin E. 2010. İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Stili Tercihlerinin, Cinsiyetlerinin, Mesleki Kıdemlerinin, Özyeterlik Algılarının Ve Özyönetimli Öğrenmeye Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Mesleki Yeterlikleri Üzerindeki Etkisi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- 12 Denzine, G. M., Cooney, J. B., & McKenzie, R. 2005. Confirmatory factor analysis of the Teacher Efficacy Scale for prospective teachers. **British Journal of Educational Psychology**, c.75, s: 689–708,
13. Brouwers, A., Tomic, W. 2003. A test of the factorial validity of the Teacher Efficacy Scale. *Research in Education*, c.69, s: 67–80.
14. Aslan,C. 2007Beden Eğitimi Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği Geliştirme Çalışması,Uluslararası AB_Bologna sürecinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu. Çanakkale, Bildiriler Kitabı,ss:95-116
- 15 Aydın Ç.Y., Cakıroglu. J., Sarıkaya. H., 2005.“Development and validation of Turkish version of teachers sense of efficacy scale”. *Eğitim ve Bilim*, 30, (), s.74-81.

- 16 Roth. J. F. 2005. The Role Of Teachers' Self-Efficacy İn Increasing Children's Physical Activity. *Louisiana State University And Agricultural & Mechanical College. ProQuest Dissertations & Theses* 1-193. AAT 3167152.
17. Koparan,Ş.,Öztürk,F.,Korkmaz,H.N.,(2010). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Özyeterlik Algısı Ve Sosyal Fizik Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Bursa Örneği) e-Journal of New World Sciences Academy, 5, 4, p 286-293.
- 18 Koparan,Ş.,Şahin,E,Öztürk,F.,Beden eğitimi ve spor bölümü 4.sınıf öğrencilerinin öğretmen özyeterlik algı düzeylerinin değerlendirilmesi,5.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyum 2-3 Kasım 2007,Adana .
19. Koparan,Ş.,Şahin, E., Öztürk F.,Topsaç,M.,The Evaluation of The Self Efficacy Perception of The students of Physical Education and Sports Department (Uludağ Universty Department), 10th . International Sports Science Congress, 23-25 October 2008,Bolu. s. 61–62.
20. Özer T, C., (2004). Konya ili ilköğretim okulları I. kademe öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki yeterlikleri. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
21. Yaman, S., Cansüğü Koray, Ö. ve Altunçekiç, A., (2004). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öz-yeterlik inanç düzeylerinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2(3), ss: 355-366.
- 22.Çelikkaleli, Ö. ve Akbaş, A., (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının fen bilgisi dersine yönelik tutumlarını yordamada fen bilgisi öğretimi öz-yeterlik inançları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 3(1), ss: 21-34.
- 23.Varol, B., (2007). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlikleri (Niğde üniversitesi örneği). Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- 24.Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö., (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenleğe ilişkin tutum ve yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9(15), ss:33-53.
- 25.Dilmaç, O., (2009). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öz yeterlik düzeylerinin belirlenmesi. *Milli Eğitim*. (182), ss: 72-85.
- 26.Saracaloğlu, A.S. ve Yenice, N., (2009). Fen bilgisi ve sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 5(2), ss: 244-260.
- 27.Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N., (2009). Orta öğretim öğretmenlerinin öz yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 9(17), ss: 1-16.
- 28.Çiftçi, S. ve Taşkaya, S.M.Sınıf öğretmeni adaylarının özyeterlik ve iletişim becerileri arasındaki ilişki, e-Journal of New World Sciences Academy, 5, 3, p 921-928.

29. Kaptan, F. & Korkmaz, H. (2002). Probleme dayali öğrenme yaklaşımının hizmet öncesi fen öğretmenlerinin problem çözme becerileri ve özyeterlik inanç düzeylerine etkisi. V. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ankara: 16-18 Eylül, ODTÜ.

30. MEB ÖYGM., (2009). Öğretmen yeterlilikleri. Ankara: MEB Yayınları.